

Hana Kartousová, Vývoj středověkého osídlení na východním okraji Prahy

Posudek vedoucího diplomové práce

Diplomová práce H. Kartousové představuje sídelně-archeologickou studii věnovanou vývoji středověkého osídlení východního okraje tzv. Velké Prahy. Úkolem autorky byla podle zadání práce analýza několika tematických okruhů: 1) Přírodní prostředí regionu – hospodářský potenciál; 2) Proměny sídelní sítě v období raného středověku (6.-12. století), otázka stability sídelních areálů; 3) Vliv vzniku centrálních lokalit (hradiště Praha-Vinoř a Praha-Královice) na sídelní strukturu v jejich okolí; 4) Vztah sídlišť k raně středověkým sakrálním stavbám a pohřebištím; 5) Proces stabilizace sídelní sítě na prahu vrcholného středověku (časový horizont 12.-poč. 14. stol.); 6) Distribuční okruhy středověké keramiky na základě vyhodnocení výzkumů J. Richterové a publikovaných výzkumů; 7) Doklady neagrárních aktivit.

Základem práce je katalog všech archeologických akcí, které vedly k identifikaci dokladů raně středověkých sídelních a pohřebních aktivit. Autorka vycházela především z digitálního archivu ArÚ AV ČR a detailní informace o jednotlivých lokalitách dále čerpala z publikovaných zpráv. V kap. 9 a 10 pak provedla vyhodnocení záchranných archeologických výzkumů J. Richterové na lokalitě Černý Most II a dvou záchranných akcí v Praze-Kyjích. V obrazové příloze přikládá autorka příslušnou terénní dokumentaci a vyobrazení charakteristického keramického materiálu. Vyhodnocení výzkumů dosti škodí sumární přístup, kdy autorka hodnotí nalezenou keramiku z jednotlivých lokalit *en bloc*, aniž by se analyzovala její náleзовé okolnosti a vazbu na stratigrafické jednotky.

Zvláštní kapitola je věnována dokladům zpracování železa. V rámci celkového hodnocení by ovšem neškodilo zahrnout regionální evidenci do širších souvislostí metalurgických aktivit v pražské kotlině a pokusit se komparativně charakterizovat objem výroby a chronologické relace vůči centru Prahy.

Pozornost autorky se dále soustředila na tři dochované románské sakrální stavby na vytýčeném území, které se pokusila začlenit do sídelního kontextu. Adekvátně poukazuje na nedostatek chronologicky citlivých stavebních prvků, které umožňovaly jejich přesvědčivé časové zařazení. Zvláštní pozornost pak věnuje lokalitě Praha-Kyje, kde v okolí významného pozdně románského kostela proběhlo několik záchranných výzkumů, které byly autorce k dispozici. V případě výzkumu v Prelátské ulici v konstatuje odkrytí části zděné stavby, ve vzdálenosti 20-25 od kostela a v závěrečném zhodnocení vyslovuje hypotézu o jeho možné souvislosti s nejstarší fází sakrální stavby, potažmo se sídlem biskupa, které je možno zde předpokládat na základě písemných pramenů. Bohužel chybí jakákoliv bližší charakteristika stavební techniky a příslušných stratigrafických poměrů a vzhledem k sumárnímu hodnocení keramického materiálu ze všech výkopů v interavilánu obce není jasné, jaká keramika se k němu váže. Navržené datování a interpretaci tedy není možno nijak ověřit.

Zásadní problém celé práce je z mého pohledu absence systémového přístupu, která zřejmě přímo koresponduje s nepřítomností obecnější literatury v závěrečném soupisu. Obávám se, že právě neznalost obecných otázek řešených současnou medievistikou, neumožnila autorce začlenit izolovaná data a pozorování do souvislejšího, přínosného a zajímavého výkladového rámce.

Přesto se domnívám, že práce naplňuje základní požadavky kladené na magisterskou práci, navrhuji ji však ohodnotit známkou „dobrá“

1. 6. 2015
Dr. Ivo Štefan